

ЛЕКСИКОГРАФИЯТА – ИСТОРИЯ, ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Диана Благоева

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“
ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

d.blagoeva@ibl.bas.bg

Статиите, публикувани в кн. 2 за 2021 г. на сп. „Български език“, разглеждат основно въпроси, свързани с теорията и практиката на лексикографията – както в съвременен, така и в исторически план. Засегнати са проблеми на ономастичната лексикография, неографията, тълковната лексикография, а също и на историята на българското речниково дело. Една от статиите ни запознава с някои проблеми на лексикографската практика в Полша.

Книжката се посвещава на една от най-видните представителки на съвременната българска академична лексикография – проф. д.ф.н. Мария Чоролеева, във връзка с нейния предстоящ юбилей.

Статията на Борис Парашкевов представя проект за създаването на речник на българските фамилни имена. Концепцията на речника предвижда фамилните имена да бъдат групирани в гнезда по признаците семантична тъждественост (съотносимост), асоциативна референтност, структурна съпринадлежност, което позволява да се разкрият структурните и семантичните връзки между описваните имена. Речниковите статии документират също словообразователната парадигма на съответните фамилни имена, включваща кратки форми, умалителни и суфиксални производни.

Сия Колковска обръща внимание на някои особености в лексикографското представяне на неологизмите в българския език, мотивирани от специфичните прояви на явленията полисемия и синонимия при новата лексика. Авторката коментира лексикографското описание на семантичната структура на нови многозначни заемки и разглежда критериите за избор на доминантен синоним в синонимни редове от неологизми.

На проблеми, свързани с неографията, е посветена също статията на Диана Благоева и Сия Колковска. В нея се дискутират схващанията за категориалната същност на неологизмите от типа *бизнесцентър/бизнес цен-*

тър в българския език, коментират се причините за появата и утвърждаването на този тип образувания в езика и се разглежда динамиката в тях-

ното функциониране. Обосновава се необходимостта от прилагането на специфичен подход за лексикографско описание на разглеждания тип неологизми.

Цветелина Георгиева коментира гледището на Найден Геров за т.нар. „равнозначеност на рѣчи“ и изтъква приноса на видния възрожденски и следосвободенски лексикограф за представянето на тези названия в тълковен речник. Авторката защитава позицията, че тези названия следва да се определят като хетероними, а не като синоними, тъй като принадлежат на различни диалектни системи.

Към историята на българската лексикография обръща поглед и Надежда Костова, която разглежда реализацията на лексикографския параметър „начин на подреждане на заглавните единици“ в различни по жанр български речници от началото на ХХ век. Авторката прави сравнителен анализ на особеностите в приложението на азбучно-гнездовия принцип за подреждане на думите в коментираните лексикографски издания.

В статията си Петър Сотиров проследява приложението на квалификатора *разговорно* (*potoczne*) в полската тълковна лексикография, като изхожда от представените в полското езиковедие виждания за същността на понятието „разговорност“. Авторът заключава, че в полската лексикографска практика доминира стилистичната концепция за това понятие, и констатира някои случаи на непоследователност или на разминавания при използването на разглеждания квалификатор.

Михаела Кузмова дискутира отношението на прецедентните феномени (в частност – на т.нар. „крилати думи“) към фразеологичната проблематика. Авторката анализира няколко популярни изрази с домашен прецедентен произход, които все още нямат лексикографска регистрация и не са коментирани досега в научната литература, като отделя внимание на тяхната фразеологизация и узуализация.

✉ Проф. д-р Диана Благоева
Секция за българска лексикология и лексикография
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“
при Българската академия на науките
бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България